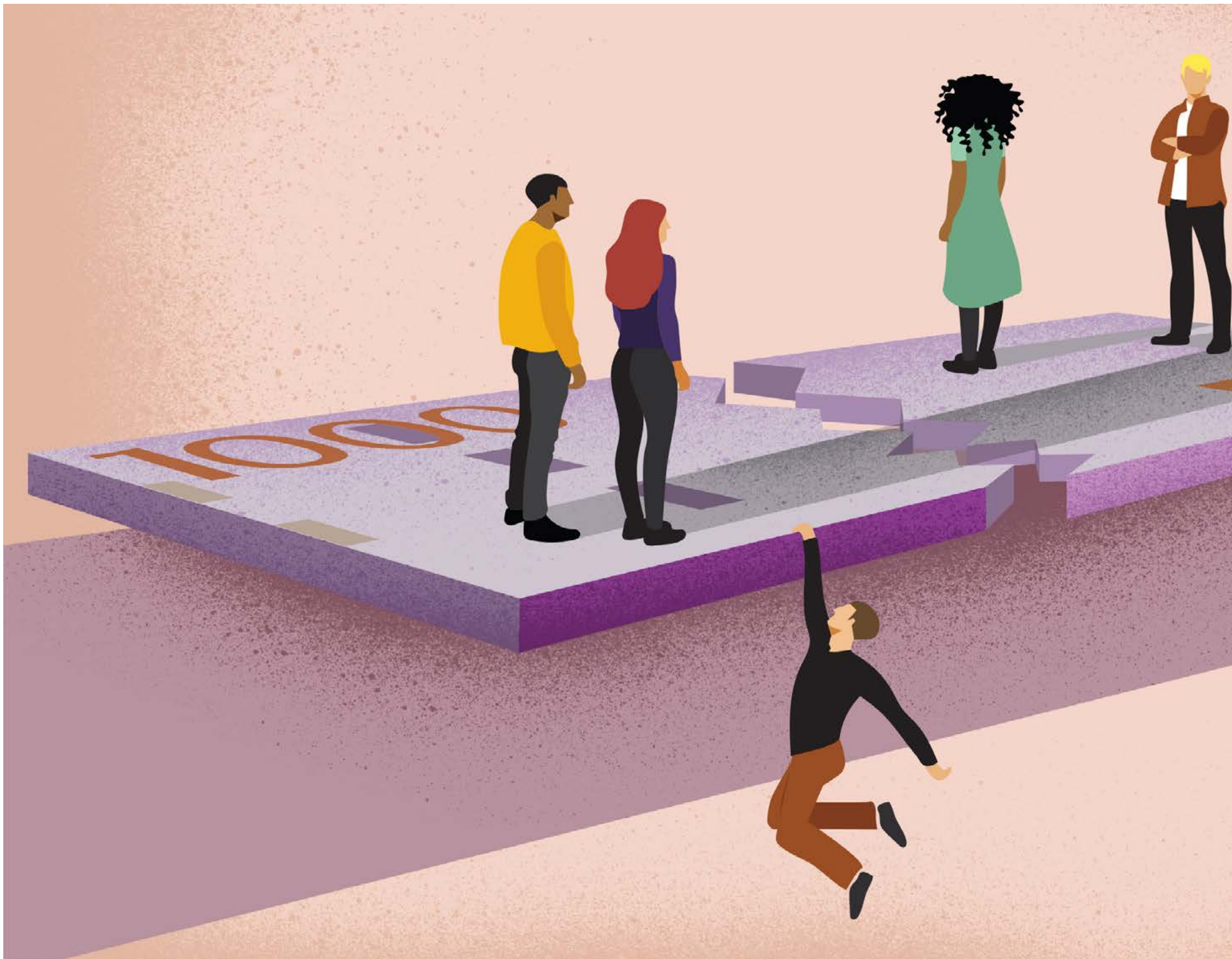


INPÅ LIVET

PENGARNA I RELATIONEN · DEL 1



Människors olika ekonomiska situation påverkar relationerna. Det kan vara svårt både att umgås och diskutera pengar när förutsättningarna skiljer sig åt.

Olika ekonomiska villkor utmanar

Pengar spelar roll, det vet vi. Men vi pratar sällan om hur stor betydelse vår ekonomiska situation har för vem vi umgås med. Lika barn leka bäst, sägs det. Men även lika tjocka plånböcker spelar roll för leken.

■ En inbjudan till en kär gammal väns femtioårsfest dimper ner i brevlådan. Du lyser upp, tills du ser att det är på en gård långt hemifrån med övernattnings på hotell. Hur ska du förklara dig? Kan vännen ens föreställa sig hur det är att inte ha råd – att verkligen inte ha möjlighet att få tag i pengarna som krävs? Nej, bättre att påstå att du har fått förhinder. Slippa undan skammen.

– De flesta drar till med

en vit lögn i sådana situationer, säger Torbjörn Hjort, docent på Socialhögskolan i Lund.

– Fattigdomen är lika skamfylld som den alltid har varit, om inte mer nu när klyftorna och individualismen har ökat. Att inte ha råd är bara legitimt om du är fattig av en orsak som inte är förknippad med skam.

Att vara student är exempelvis en gångbar orsak eftersom det är självvalt. På

samma sätt menar han att det är helt okej att berätta om helgens fyndtur till lågprisvaruhuset Ullared på fikarasten. Men då som en kul grej – inte för att du inte har råd att handla någon annanstans.

Prata pengar är minerad mark. Huspriser, räntor och sparformer kan diskuteras, det visar bara att du har ekonomisk kompetens, menar Torbjörn Hjort. Att prata om sin egen ekonomi är något helt annat.

”Fattigdomen är lika skamfylld som den alltid har varit, om inte mer nu när klyftorna och individualismen har ökat.”

Torbjörn Hjort.

BERÄTTA

■ Hur påverkar ekonomin dina relationer? Mejla inpalivet@sydsvenskan.se.

NÄSTA AVSNITT

■ Pengarna styr kärlekslivet.

– Möjligen kan du göra det med någon som du vet befinner sig på ungefär samma nivå. Eller med en riktigt nära vän.

De flesta människor föredrar att umgås med personer som är hyfsat lika dem själva. Vänner de vuxit upp med, kolleger (som ofta har likartad lön och utbildningsnivå), grannar och folk med samma fritidsintressen.

Anton Bjuggren Andersson, forskare vid Stockholms universitet, har studerat unga vuxnas vänner och nätverk. Nittonåringar som nyligen slutat skolan uppger att sju av tio vänner har gått i samma skola som de själva, tre av tio kommer från samma bostadsområde.

– Pengar i sig är inget jag

har tittat på. Men vi vet ju att den ekonomiska segregationen har ökat och att faktorer som ekonomi och utbildning påverkar var vi bor, vilka skolor barnen går på och vilka fritidsintressen barnen har råd med.

Våra föräldrar och den plats där vi växer upp minskar så småningom i betydelse för vänskapsrelationerna. Efter fem år hade ungefär halva umgängeskretsen bytts ut.

– Samtidigt vet vi att vi som vuxna vanligtvis kommer att befinna oss i samma klass som våra föräldrar och att vårt yrke och vår ekonomi påverkar vem vi då träffar.

Att umgås med personer med helt andra ekonomiska möjligheter känns ofta besvärligt. Torbjörn Hjort



Tipsa oss!

Har du egna berättelser eller förslag på människor och ämnen vi bör skriva om så är du välkommen att e-posta, skriva eller ringa. Jag ser fram emot att höra av dig!

KRISTIN NORD, TF REDAKTÖR

Följ Inpå livet och diskutera artiklarna på Facebook.com/inpalivet

Följ Inpå livet på Instagram: inpa_livet

”Många här är belånade upp över öronen”

SKÅNE

■ - Jag tror att många känner sig ekonomiskt pressade. Men det är inget du pratar högt om här, säger Cissi, som bor i en av Skånes mest välbärgade delar.

I staden där Cissi och hennes familj tidigare bodde sa folk som saknade arbete att de var ”arbetslösa”. I området där de nu hör hemma säger de: ”Jag är mellan jobb.”

– Det är en viss skillnad. När vi flyttade hit funderade jag på om jag var tvungen att bli som alla andra här.

Hon berättar om ett barnkalas. En mamma som lämnade sitt barn tittade sig omkring i de långt ifrån nyrenoverade rummen och frågade hur länge de hade bott där.

– I fyra år, svarade jag och såg på hennes blick vad hon tänkte. Men vid det laget brydde jag mig inte utan tyckte bara att hon var ytlig.

Cissi tror att många känner en stark press på att leva upp till den höga standarden, med flotta hus, dyra bilar och ständiga utlandsresor. Det syns också i valet av bilder i deras flöden i sociala medier, menar hon.

– De skulle inte berätta det själva, men en banktjänsteman jag träffade på en fest sa att många här är belånade upp över öronen och även tar lån för att kunna åka ut och resa.

Vare sig folk har stora tillgångar eller känner ekonomisk stress håller de det för sig själva.

– Det är mer: ”Åh, vi har bokat en resa till Malibu, det ska bli så härligt!” Men det är klart, om jag öppnade mig och sa att vi inte har råd att resa, skulle nog en del kunna säga att de hittade resan jättebilligt.

För Cissi har pengar i sig aldrig varit viktigt. Kanske är det just därför hon inte har några problem med att prata om ekonomiska villkor. Hon har själv vuxit upp med en ensamstående mamma som fick kämpa hårt.

– Det är verkligen inget jag skäms över, tvärtom. Men vissa saker har jag med mig sedan barndomen. Jag vill inte hamna i situationer där mina barn behöver fråga om vi har råd till vinterskor, till det mest basala.

■ Cissi heter egentligen något annat.

HANNA WELIN

inpalivet@sydsvenskan.se

vänskapen

berättar att många beskriver det som att ”något skaver”. Den andres verklighet, livsstil och referensramar är för långt från de egna.

– Det här gäller från båda håll. Det finns också studier av personer som vunnit stora summor på spel, som visar att de får det problematiskt socialt. Det händer något i relationen till vännerna, säger han.

Det är svårt att inte jämföra sig med andra. Det blir inte lättare av att sociala medier gör andras restaurangbesök och semestrar så färgglatt tydliga. Vår konsumtion av såväl bostad som prylar och resor har också fått större betydelse för hur vi ser på varandra, menar Torbjörn Hjort. Det har blivit viktigare hur vi spenderar våra

pengar än hur vi tjänar dem.

– Vad du har, och inte, är så tydligt i dag och ökar bara känslan av skam hos den som inte har.

Medan medelklassfamiljer ofta beskriver pengar som ett pågående flöde, pratar fattiga familjer om exakta saldon, helt enkelt för att varje krona med nödvändighet måste räknas. I de fall där grannar och vänner är i samma sits är det inte ovanligt att man lånar pengar av varandra, menar Torbjörn Hjort. En femtiolapp hit, ett halvt paket kaffe dit.

– Men generellt tror jag att de flesta tycker det är känsligt att låna av en vän. Kan man tar man nog hellre ett banklån.

Ju mindre vi umgås med människor med andra eko-

nomiska ramar, desto mindre förstår vi deras verklighet.

– Att det ser ut så här handlar inte om illvilja, utan om de strukturer vi lever i.

För att folk med olika bakgrund trots allt ska mötas är det viktigt att det finns överlappande arenor, såsom idrotts- och invandrarföreningar och blandade skolor, säger Anton Bjuggren Andersson.

– I samhällen där de ekonomiska skillnaderna ökar är det annars troligt att de sociala spänningarna växer.

TEXT: HANNA WELIN

inpalivet@sydsvenskan.se



ILLUSTRATION: PETRA VILLANI

petra.villani@sydsvenskan.se



Stjärnklubbens Julkalender

DECEMBER 3

Minikryssning till Oslo – spara 75 %

Njut av ett par härliga dagar till sjöss på en avkopplande minikryssning till Oslo med DFDS. Erbjudandet inkluderar 2 övernattningar i standardhytt – både med och utan havsutsikt – och en dag med upplevelser i Oslo. Avresa från Köpenhamn. Det finns flera restauranger, spaområde, butiker samt piratklubb för barn ombord.

Stjärnpris: från 113 kr per person (i dubbelhytt). Gäller för hushållet.
Plats: Köpenhamn–Oslo.
När: Gäller utvalda resdagar 1 januari–30 april 2019 (ej 8–25/2 eller 17–22/4).
Gäller: Boka senast 31 december 2018.
Bokning: sydsvenskan.se/stjarnklubb

75% RABATT!

Erbjudandena i vår julkalender presenteras dag för dag i tidningen, på sydsvenskan.se/stjarnklubb samt i vår app Sydsvenskan Stjärnklubb. Samtliga erbjudanden gäller vid uppvisande av giltigt Stjärnkort som pappersintyg eller via appen. Logga in med ditt Sydsvenskan-konto för att få tillgång, har du ännu inte skapat ett Sydsvenskan-konto gör du det enkelt via sydsvenskan.se/skapakonto.



Vad hände den dagen du föddes?

Förstasidor från Sydsvenskan

- Utskrift A3: 325 kr
- Inramad 40x50 cm: 529 kr
- Canvas 40x50 cm: 990 kr
- Utskrift A2: 400 kr
- Inramad 50x70 cm: 629 kr
- Canvas 50x70 cm: 1200 kr



Bästa presenten!

Bilder i Syd

Se förstasidorna på www.bilderisyd.se. Där kan du också beställa eller på telefon 040-631 14 70



Ditt bidrag behövs för att hålla Sverige rent. Plocka #ettskräpmdagen / Swisha till 90 02 817 / PlusGiro: 90 02 81-7

